

Литвиненко О. Г.,
доцент кафедри
кримінального процесу та криміналістики факультету № 1,
доктор філософії за спеціальністю 081 «Право»
(Донецький державний університет внутрішніх справ)

Бенчак Б. І.,
здобувач вищої освіти 2 курсу факультету № 3
(Донецький державний університет внутрішніх справ)

ЩОДО РОЛІ ВОЛОНТЕРСТВА У СУЧАСНОМУ СУСПІЛЬСТВІ

Волонтерство в Україні, особливо в умовах війни, стало невід’ємною частиною громадянського суспільства, яке демонструє свою зрілість та відповідальність у найскладніші часи. Під час військових дій, коли країна бореться за свою незалежність, волонтерська діяльність виявляється не лише способом надання допомоги, а й потужним механізмом соціальної згуртованості. Вона стає справжнім виявом громадянської свідомості, патріотизму та взаємної підтримки серед населення.

У умовах війни волонтери не лише допомагають військовим і цивільним, а й беруть на себе роль мосту між державою та суспільством. Вони заповнюють прогалини, які виникають в умовах обмежених ресурсів, часто ризикуючи своїм життям, аби забезпечити необхідну підтримку. Це є яскравим прикладом зрілості громадянського суспільства, де кожен може і готовий долучитися до загальної справи, не чекаючи на допомогу від держави чи інших структур [3].

Волонтерство у воєнний час підтверджує, що сила нації полягає не лише в її армії, а й у готовності її громадян діяти заради спільної мети. Це є показником не лише соціальної відповідальності, але й важливою умовою для зміцнення демократичних цінностей, єдності та розвитку країни у майбутньому. Відмітимо, що волонтерство, як рушійна сила в умовах війни, стало важливим важелем підтримки України під час війни, забезпечуючи як армію, так і цивільних. Волонтери активно постачають амуніцію, медичне обладнання, продукти харчування та воду для військових, що дозволяє Збройним силам України ефективно діяти в складних умовах. Крім того, волонтери організовують гуманітарні місії для цивільних, доставляючи продукти, ліки, будівельні матеріали для відновлення зруйнованих домівок, а також надають тимчасове житло і психологічну підтримку постраждалим.

Мотивація волонтерів у військовий час базується на глибокому патріотизмі та відчутті громадянської відповідальності. Багато людей долучаються до волонтерства, відчуваючи необхідність допомогти своїй країні в боротьбі за незалежність. Для них це не просто підтримка армії чи постраждалих, а й акт особистої відданості справі, в якій кожен може зробити свій вклад. Часто мотивація волонтерів пов’язана з емоційним зв’язком з військовими або постраждалими, що робить їхній внесок ще більш значущим. Війна також збирає людей, які раніше не брали участі у подібних ініціативах, адже кожен розуміє важливість спільних зусиль для досягнення перемоги [2].

Також потрібно виокремити складнощі і виклики волонтерської діяльності в умовах війни. Волонтери стикаються з численними складнощами та викликами, які ускладнюють ефективну допомогу, по-перше, **небезпека і ризики для життя, оскільки** волонтери часто працюють у зонах бойових дій, доставляючи допомогу на передову або в зону обстрілів, що ставить їх під пряму загрозу. По-друге, **нестача ресурсів** — часто волонтери мають обмежений доступ до необхідних фінансів, матеріалів та техніки, що ускладнює швидке реагування на потреби військових та цивільних. Крім того, **логістичні труднощі** — постачання гуманітарної допомоги може бути ускладнене через пошкоджену інфраструктуру або блокади, що зменшує ефективність операцій. Також варто зазначити, про **психологічний тиск, оскільки** працюючи в умовах війни, волонтери часто стикаються з великими емоційними навантаженнями, споглядаючи масштаби руйнувань та страждань людей. Всі ці фактори створюють серйозні труднощі, але водночас підкреслюють важливість та відданість волонтерів у цей складний час.

Найголовніше це що ця діяльність має позитивний вплив на суспільство, значний позитивний вплив, сприяючи розвитку як національної, так і міжнародної підтримки. Один із найбільших позитивних ефектів — **виховання нової ланки громадян**. Молодь, залучена до волонтерської діяльності, розвиває в собі почуття відповідальності за свою країну, активно долучається до соціальних змін та формує важливі навички, що допомагають у майбутньому стати лідерами та ініціаторами позитивних змін у суспільстві. Вони стають більш свідомими громадянами, здатними впливати на розвиток країни.

Крім того, волонтерство має важливе значення в **залученні міжнародної підтримки**. Завдяки волонтерським ініціативам, іноземці часто долучаються до допомоги, що не лише підвищує рівень гуманітарної допомоги, а й сприяє створенню міжнародної солідарності. Залучення міжнародних організацій

і волонтерів допомагає зміцнити глобальну підтримку та забезпечує Україну додатковими ресурсами, які важливі для подолання наслідків війни та відновлення країни [1].

Підсумовуючи варто зазначити, що волонтерство в Україні під час війни стало не лише необхідною складовою боротьби за незалежність, а й потужним механізмом соціальної згуртованості та розвитку громадянської свідомості. Воно проявляється як важливий прояв патріотизму, відповідальності та взаємної підтримки серед населення, де кожен громадянин готовий долучитися до спільної справи. Волонтери не тільки підтримують армію та цивільних, а й заповнюють прогалини у державних структурах, ризикуючи своїм життям. Це свідчить про зрілість громадянського суспільства, яке здатне ефективно діяти навіть у найскладніших умовах. Попри численні складнощі, такі як небезпека, обмежені ресурси та психологічні навантаження, волонтерство залишається важливим елементом у підтримці країни та її відновленні після війни. Позитивний вплив цієї діяльності на суспільство проявляється в вихованні нової генерації активних та свідомих громадян, здатних впливати на розвиток своєї країни. Волонтерство також сприяє зміцненню міжнародної підтримки, залучаючи іноземців і міжнародні організації до допомоги Україні. Загалом, волонтерство в умовах війни підтверджує, що сила нації полягає не лише в її армії, а й у згуртованості та готовності її громадян діяти разом заради спільної мети. Це важлива умова для зміцнення демократичних цінностей, єдності та подальшого розвитку України.

1. Панькова О.В., Касперович О.Ю., Іщенко О.В. Розвиток волонтерської діяльності в Україні як прояв активізації соціальних ресурсів громадянського суспільства: специфіка, проблеми та перспективи. Український соціум. 2016. №2 (57). С. 25-40. URL: https://ukr-socium.org.ua/wp-content/uploads/2016/04/25-40__no-2__vol-57__2016__UKR.pdf

2. Нагорнюк О. Волонтерство як практика громадянського суспільства. Мережа UPLAN. Грудень, 20. №07. URL: <https://uplan.org.ua/analytics/volonterstvo-iak-praktyka-hromadianskoho-suspilstva/>

3. Волонтерський рух України: як він змінився, чим є зараз, та що його чекає в майбутньому. Фонд «Демократичні ініціативи» ім. Ілька Кучеріва. 19 вересня 2023. URL: <https://dif.org.ua/article/volonterskiy-ruk-ukraini-yak-vin-zminivsia-chim-e-zaraz-ta-shcho-yogo-chekae-v-maybutnomu>